

Příklad 4.12 Bloomova taxonomie kognitivních cílů: kognitivní procesy (část 2)

KATEGORIE a kognitivní procesy	Alternativní vyjádření	Definice/Příklady
4. ANALYZOVAT	Rozkládat celek na podstatné části, určovat jejich vzájemné vztahy a jejich vztah ke struktuře celku nebo jeho účelu	
4.1 Rozlišování	Odlišování, diferencování, vyčleňování, vybírání	Odlišování podstatných a nepodstatných nebo důležitých a nedůležitých částí předloženého celku (např. rozlišit mezi podstatnými a nepodstatnými číselnými údaji v zadání matematické slovní úlohy)
4.2 Strukturování	Vyhledávání souvislostí, uspořádávání, rozebírání, vyčleňování	Určování místa nebo funkce prvků uvnitř struktury (např. provést větný rozbor; ze souboru fakt, která jsou podkladem popisu určité historické události, vyčlenit fakta podporující a fakta nepodporující vysvětlení této události)
4.3 Přisuzování	Dekonstruování	Vymezování stanoviska, zkreslení, hodnoty nebo záměru předloženého sdělení (např. vymezit stanovisko autora eseje z hlediska jeho politického přesvědčení)
5. HODNOTIT	Vyjadřovat hodnotící stanoviska na základě kritérií a norem	
5.1 Ověřování	Přezkoumávání, testování, monitorování	Odhalování nedůsledností a omylů v procesu nebo výsledku poznání; stanovování, zda proces nebo jeho výsledky jsou v souladu s vnitřními kritérii; zjišťování efektivity použitého postupu (např. stanovit, zda badatelovy závěry vyplývají ze zjištěných dat)
5.2 Posuzování	Vyjadřování kritických soudů	Odhalování nesouladu mezi formulovanými závěry a zvěšku danými kritérii, posuzování, zda je postup při řešení daného problému vhodný (např. posoudit, která ze dvou metod je vhodnější k řešení daného problému)
6. TVOŘIT	Skládat prvky tak, aby vytvářely koherentní nebo funkční celek; reorganizovat prvky do nových struktur a modelů	
6.1 Generování	Formulování hypotéz	Formulování alternativních hypotéz založených na vymezených kritériích (např. navrhnout hypotézy týkající se pozorovaných jevů)
6.2 Plánování	Navrhování, projektování	Navrhování postupu pro řešení problému (např. navrhnout plán výzkumné studie na dané historické téma)
6.3 Vytváření	Konstruování	Vytváření originálních děl (např. navrhnout architektonické řešení budov pro určitý účel)

Zdroj: Byčkovský, P., & Kotásek, J. (2004) *Nová teorie klasifikování kognitivních cílů ve vzdělávání: revize Bloomovy taxonomie. Pedagogika, 54(3).*